

Markt en trends

Prijzen onder druk

Oogstverwachting gunstig, varkensprijs onder druk.

Granen en grondstoffen

[Lourens Gengler]

De oogstverwachting in Europa ligt onder de prognose van 2008, maar is goed. De voorraden zijn ruim, waardoor er druk op de prijs ontstaat. Niet alleen in de landbouw staan de prijzen onder druk, ook in de varkenssector hebben lage prijzen invloed op de diervoedersector.

De tweede oogstraming van de Europese Commissie is min of meer ongewijzigd gebleven. Enkele landen hebben wijzigingen aangegeven. Roemenië verwacht geen lagere opbrengst, maar juist een (miljoenen tonnen) hogere oogst dan de prognose en hoger dan de oogst in 2008. Daartegenover staan Spaanse statistici die een inkrimping van hun tarweareaal met 12 procent en gerst met 7 procent constateren. De oorzaak ligt in overvloedige regen in het najaar. Ook in Frankrijk is veel minder tarwe ingezaaid. Alles bij elkaar becijfert de Europese Commissie 800.000 hectare minder (winter)granen. Daar tegenover staat 117.000 hectare méér oliezaden. Onduidelijk is wat er met de resterende oppervlakte gebeurt. Frankrijk heeft aangegeven dat het maisareaal toeneemt. Dat gebeurt waarschijnlijk ook in Spanje. Ook de teelt van zonnebloemen lijkt uit te breiden. In totaliteit ligt de prognose momenteel nog beneden de werkelijke oogst van 2008, maar zonder dramatische weersomstandigheden is een ruime oogst te verwachten. In de rest van de wereld ligt druk op de graanprijzen door ruime voorraden, goede oogstverwachtingen en gedaalde afzet.

Soja

De totale sojamarct lijkt een dalende tendens te vertonen, dat mag ook wel op dit relatief hoge prijsniveau, van nog steeds 80 euro boven december. De stijging van de dollarkoers speelde een niet te onderschatten effect van 30 euro/ton. De droogte in Argentinië heeft een oprijvend effect, maar daar is nog fors voorraad. Wel zal er verschuiving plaatsvinden naar meer export vanuit de VS, zodat de voorraad daar aan het eind van het seizoen relevant lager zal uitvallen. Door minder welvaart in de wereld zal de vleesconsumptie iets onder druk komen en daarmee de afzet van veevoer.

Speculatie

Het LEI heeft in opdracht van ontwikkelingsorganisatie Oxfam Novib een onderzoek gedaan naar de prijs-

ontwikkelingen in de internationale graanmarkt van de laatste paar jaar. De organisatie wilde weten of excessieve speculatie heeft geleid tot hogere prijzen, en of de grote multinationale handelshuizen (zoals Bunge, Cargill en ADM) extra hebben geprofiteerd van de hoge prijzen.

Het LEI zegt géén bewijs te hebben gevonden dat speculatie heeft geleid tot hogere graanprijzen. De extra speculatieve handel is weliswaar gestegen, maar de niet-speculatieve handel is ook gegroeid. Vraag en aanbod hebben de stijging veroorzaakt, zo stelt het LEI. Een hoogst opmerkelijke conclusie, aangezien de omzetten aan commodities op de beurzen in de afgelopen twee jaar tot torenhoge niveaus zijn gestegen. Begin 2008 was wel degelijk een hype op beurzen merkbaar en werd de handel in commodities gebruikt als vluchthaven van de financiële markten. Reguliere graanhandelaren hadden daardoor soms moeite partijen te kopen.

Volgens het LEI hebben de grote multinationals weliswaar hogere winsten geboekt dankzij de hogere prijzen, maar niet aantoonbaar door speculatieve handel.

Vee en vlees

Varkensvoer is met 40 procent marktaandeel veruit het grootste afzetkanaal voor de mengvoersektor. Vandaar even aandacht voor de ontwikkeling op de varkensmarkt. Normaal gesproken trekt de prijs aan rond de achtste week van het jaar. Dit jaar zien we eerder daling. Duitsland speelt een sleutelrol als belangrijkste EU-varkensland. De prijzenslag gaat meestal tussen boeren en de slachtsector. Maar in afwijking van alle andere slachterijen heeft Vion Duitsland sinds week 8 haar 'huisprijs' eenzijdig 4 cent lager genoteerd. De eerste week leidde dat al direct tot stevige reducties in de aanvoer die door het bedrijf op de koop toe werden genomen. Tot verbazing en ergernis van de Duitse varkensleveranciers (en Vion inkopers) werd ook in week 9 de huisprijs 4 cent lager gehouden en werd de werktijd verkort. Andere Duitse slachterijen (zoals Tönnies, met 9 miljoen slachtingen per jaar) zijn juist bang dat een lagere varkensprijs alleen maar leidt tot meer druk op de vleesprijs. In Nederland speelt die lagere prijs vooral supermarkt C1000 in de kaart. Die lokt daarmee de consument en heeft een grote leverancier die voor de lagere prijs en ruime betalingstermijn wil leveren. De lage marges probeert een varkenshouder terug te halen door besparing op de belangrijkste kostenpost: voer.

Een andere belangrijke ontwikkeling in Duitsland is dat het Bundesverfassungsgerichts (hoogste rechtscollege) op 3 februari heeft bepaald dat de verplichte bijdrage aan vermarkting en promotie van landbouwproducten onrechtmatig is. Daarmee is in één klap een einde gekomen aan marktorganisaties CMA (en ZMP) in wankele positie. Belangenorganisaties zoeken naarstig naar alternatieven.

